

Халқ сўзи

Ўзбекистон –
келажаги
буюк
давлат

2021 йил – Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустақамлаш йили

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

WWW.XS.UZ

E-mail: Info@xs.uz

2021 йил 13 февраль, № 32 (7812)

Шанба

Сайтимиэга ўтиш учун QR-кодни телефонингиз орқали сканер қилинг.

ИЧКИ ИШЛАР ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИ ТАНҚИДИЙ ТАҲЛИЛ ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 12 февраль куни Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармасига ташриф буюрди.

Дастлаб бош бошқарманинг ахборот мультимедиа маркази фаолияти билан танишилди. Бу марказ энг замонавий техника ва усқуналар билан жиҳозланган, жиноят ва ҳодисалар тўғрисида тезкор хабарлар тайёрлаш, брифинг ва матбуот анжуманлари ўтказиш учун барча шароит яратилган.

Давлатимиз раҳбари бундай ахборот маркази ҳар бир бошқармада бўлиши кераклигини, тизимдаги ўзгаришларни халққа етказиб, аҳолининг оғоҳлигини ошириш зарурлигини таъкидлади.

— **Ҳозир ҳамма телефонда, ижтимоий тармоқларда. Одамларни ички ишлар бўлимига чақирадиган ёки қоғоздаги мурожаатини кутиб ўтирадиган замон ўтиб бўлди. Энди туман ва шаҳар бошқармасини маҳалла билан боғлайдиган, одамлар билан онлайн мулоқот қилади-**

ган дастурий махсулот яратиш керак. Бутун ички ишлар тизими ахборот технологиялари асосида ишлаш зарур, — деди Шавкат Мирзиёев.

Президент Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси тизимида фойдаланилаётган махсус техника ва воситаларини кўздан кечирди.

Ташриф чоғида Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармасининг шон-шараф музейи очилди. Давлатимиз раҳбари уни кириб кўрди.

Музейда тарихнинг турли давларида жамоат хавфсизлигини таъминлаш соҳасининг шаклланиши ва ривожланиши бошқичлари акс эттирилган. Бошқарма шахсий таркибининг турли йиллардаги хизмат кийимлари, табель куроллари, усқуна ва махсус воситаларидан намуналар кўргазмага кўйилган.

Музейнинг алоҳида бўлими ички ишлар органлари фахрий-

лари, хизмат бурчини адо этиш пайтида ҳалок бўлган ходимларга бағишланган.

Шу ерда жамоат тартиби ва фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш, жиноятчиликни жиловлаш ишларини бевосита маҳаллаларда ташкил этиш, профилактика инспекторларининг бу борадаги фаолиятини такомиллаштириш бўйича янги тизим лойиҳаси тақдимот қилинди.

Шу кун Президент Шавкат Мирзиёев Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг кенгайтирилган ҳайъат йиғилишида иштирок этди.

Йиғилишда ички ишлар органларининг жиноятчиликка қарши курашиш, жамоат хавфсизлигини таъминлаш ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси йўналишидаги ишлари танқидий муҳокама қилинди.

— **Ҳуқуқ-тартибот идораларига ҳамма шароитларни яратиш, энг замонавий техникаларни олиб**

бердик. Катта ваколат, куч ва воситалар бор. Лекин натижа кутилганидек эмас. Органлар яқдил бўлиб, вертикал бошқарувни тўғри ташкил эта олмапти. Уларнинг ишидан халқимиз норози, — деди Шавкат Мирзиёев.

Тартиб-интизом, қонунларга ҳурмат, аҳолининг осойишталиги, энг аввало, маҳаллада тўғри йўлга қўйилиши зарурлиги таъкидланди. Бу борада кўрилган дастлабки чоралар натижасида ўтган йили 4 минг 500 дан зиёд маҳаллаларда биронта ҳам жиноят бўлмаган. Лекин кўп раҳбарлар маҳаллага тушиб ишлаганини, муаммоларни ўз вақтида аниқлаб, ҳал қилмаганини оқибатда айрим маҳаллаларда жиноятлар ошгани кўрсатиб ўтилди.

Жиноятчиликни маҳаллаларда жиловлаш, профилактика инспекторининг иш юкласини энгиллаштириб, натижадор-

лигини ошириш масалаларига алоҳида аҳамият қаратилди.

— **Қайси ҳоким профилактика инспекторини қабул қилиб, гаплашди? Унинг бир кунлик ишини, оилавий шароитларини ўрганди? Ҳамма “каттакон” участка номига буйруқ беради. У ҳамма нарса билан шуғулланипти, кўп вақт йўқотаяпти, асосий иши қолиб кетаяпти. Ўзи энг катта меҳнаткаш — профилактика инспектори. Агар унга шароит яратсак, у давлатдан рози бўлиб ишласа, кўп масалалар ҳал бўлади, — деди Президент.**

Ички ишлар идораларининг барча бўғинида қозғоноқлик ва бюрократияни кескин камайтириб, иш юритишни рақамлаштириш вазифаси қўйилди. Шу мақсадда Ички ишлар вазирлигида ахборот технологиялари бўйича алоҳида вазир ўринбосари лавозими жорий этилгани маълум қилинди.

Соҳа учун профессионал кадрлар тайёрлашни янги бошқича кўтариш, профилактика инспекторлари ва терговчиларнинг билимини ошириш бўйича топшириқлар берилди.

— **Ички ишлар ходимлари туну кун, ҳар қандай шароитда эл хизматда, — деди Президент.**

— **Бу пандемия шароитида, Бухоро ва Сардобадаги оғир кўнларда яққол кўринди. Бошқа пайт ҳам хавф-хатар доим уларнинг ёнида. Иш ҳақини белгилашда бунини инобатга олиш зарур. Шунинг учун жорий йилда барча ички ишлар ходимлари иш ҳақи 30 фоизга, жамоат хавфсизлигини таъминлашга бевосита жалб этилган, содда қилиб айтганда, маҳаллада хизмат ўтовчи ходимлар иш ҳақи эса 60 фоизга оширилади.**

Йиғилишда айрим тузилмалар раҳбарлари лавозимидан озод этилди. Кун тартибидagi масалалар юзасидан ички ишлар вазири, ҳуқуқ-тартибот идораларининг ҳудудий бошқармалари раҳбарлари, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси ва вилоят ҳокимлари ахборот берди.

Ў.А.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Матбуот хизмати сурати.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодексларига ҳамда

Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида

Қонунчилик палатаси томонидан 2021 йил 3 февралда қабул қилинган Сенат томонидан 2021 йил 5 февралда маъқулланган

1-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2012-ХII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодексига (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 1, 3-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1996 йил, № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда, № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5-6, 102-модда, № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5-6, 153-модда; 2001 йил, № 1-2, 23-модда, № 9-10, 165-модда; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 1, 8-модда, № 9-10, 149-модда; 2004 йил, № 1-2, 18-модда, № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 314-модда, № 12, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 12, 656-модда; 2007 йил, № 4, 158, 166-моддалар, № 6, 248-модда, № 9, 416, 422-моддалар, № 12, 607-модда; 2008 йил, № 4, 187, 188, 189-моддалар, № 7, 352-модда, № 9, 485, 487, 488-моддалар, № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 128-модда, № 9, 329, 334, 335, 337-моддалар, № 12, 470-модда; 2010 йил, № 5, 176, 179-моддалар, № 9, 341-модда, № 12, 471, 477-моддалар; 2011 йил, № 1, 1-модда; 2012 йил, № 4, 108-модда, № 9/1, 242-модда, № 12, 336-модда; 2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда, № 12, 343-модда; 2015 йил, № 6, 228-модда, № 8, 310, 312-моддалар, № 12, 452-модда; 2016 йил, № 4, 125-модда, № 9, 276-модда, № 12, 383, 385-моддалар; 2017 йил, № 3, 47-модда, № 6, 300-модда, № 9, 506, 510-моддалар; 2018 йил, № 1, 4-модда, № 4, 218, 224-моддалар, № 7, 430-модда, № 10, 679-модда; 2019 йил, № 1, 3, 5-моддалар, № 3, 161-модда, № 5, 259, 267, 268-моддалар, № 7, 386-модда, № 8, 471-модда, № 9, 592-модда, № 11, 787-модда, № 12, 880-модда; 2020 йил, № 1, 4-модда, № 3, 204-модда, № 7, 449-модда, № 10, 593-модда, № 11, 651-модда, № 12, 691-модда; 2021 йил, № 1, 5, 14-моддалар) қуйидаги қўшимча ва ўзгаришлар киритилсин:

1) **17-модданинг тўртинчи қисми «127»** рақамидан кейин «128» рақами билан тўлдирилсин;

(Давоми 2-бетда).

14 февраль – Заҳириддин Мухаммад Бобур таваллуд топан кун

КЎҲНА ТАРИХИМИЗГА ОИД ҒУРУРБАҲШ ВОҒЕЛИКЛАР БАЁНИ

Заҳириддин Мухаммад Бобурнинг муҳташам “Бобурнома” асари нафақат меъмуар характерда бўлгани, балки ўз даврида дунёга донинг кетган теуурийлар салтанатидagi урф-одатлар, қадриятлар, халқнинг турмуш тарзи, халқаро муносабатлар ҳақида қимматли маълумотлар бергани билан ҳам бебаҳо ёдгорликдир.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев турли йиғилишларда, олимлар, академиклар, зиёлилар билан учрашувларида соҳа вакилларини мамлакатимиз тарихини илмий асосда тадқиқ этишга даъват қилиб келади.

Хусусан, давлатимиз раҳбари Ўзбекистондаги Ислон цивилизацияси марказига ташрифи чоғида таъкидлагандек, ҳамма ўз тарихини улуғлайди. Лекин бизнинг юртимиздагидек бой ўтмиш, боболаримиздек буюк алломалар ҳеч қаерда йўқ. Бу меросни чуқур ўрганишимиз, халқимизга, дунёга етказишимиз керак.

Шу маънода, “Бобурнома”-да улуғ бобомиз бетакрор шахси, давлат бошқаруви оид ислохотлари, умуман,

кўна тарихимизга доир ғурурбахш воқеликлар ҳақида қайд қилинади. Чунки, етакчи куч сифатида сиёсий ва тарих майдонида чиққан ҳазрат Бобур “Бобурнома”нинг 1507-1508 йиллар воқеалари баёнида теуурийлар Уйғониш даврининг бир юз қирқ йилга ёвуқ давлат бошқаруви тарихида олдин бўлмаган, яъни Ҳиндистон азимати олдидан ўзи жорий қилган бир сиёсий ҳамма ўз тарихини улуғлайди. Лекин бизнинг юртимиздагидек бой ўтмиш, боболаримиздек буюк алломалар ҳеч қаерда йўқ. Бу меросни чуқур ўрганишимиз, халқимизга, дунёга етказишимиз керак. Шу маънода, “Бобурнома”-да улуғ бобомиз бетакрор шахси, давлат бошқаруви оид ислохотлари, умуман,

БИЗ ва ЖАҲОН

«Халқ сўзи» учун махсус

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ МАМЛАКАТНИ МИНТАҚАДАГИ РИВОЖЛАНИШ МАРКАЗИГА АЙЛАНТИРДИ

Латвия Халқаро муносабатлар институти “Латвиянинг ташқи сиёсати ва хавфсизлиги” деб номланган йиллик ҳисоботни эълон қилди.

Ҳужжатнинг Марказий Осиёга оид бобида минтақа бўйича етакчи мутахассис, Латвиянинг Чехиядаги элчиси Гунта Пасторе муаллифлик қилган.

Ҳужжатда Латвия ташқи сиёсатининг яқин истиқболдаги устувор йўналишлари ва геоиқтисодий мақсадларига оид тахлилчи маълумотлар ўрин олган. Ҳисобот Латвия парламенти ва Ташқи ишлар вазирлигининг буюртмасига биноан тайёрланган. Тахлилчи ҳужжатнинг Марказий Осиёга бағишланган

қисмида Ўзбекистон раҳбарияти ички ва ташқи сиёсатининг трансформацион хусусиятига алоҳида эътибор қаратилган. Бундай ўзгариш самарасида минтақада мураккаб янгича муносабатлар муҳити вуҷудга келди. Бу Латвия ва Европа Иттифоқи учун жуда муҳим, деб таъкидланди.

Муаллиф, хусусан, “Шавкат Мирзиёевнинг тўрт йил давомидagi Президентлик даврида Ўзбекистон очик давлатга айланиб, улкан ютуқларга эришти”, дея қайд этган.

МУРОЖААТНОМАДА БЕЛГИЛАНГАН ВАЗИФАЛАР ИШ РЕЖАМИЗНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ ҲИСОБЛАНАДИ

Ўзбекистоннинг Европа давлатлари билан алоқалари тобора стратегик мазмун-моҳият касб этмоқда. Юқори иқтисодий, саноат ва интеллектуал салоҳиятга эга Австрия мамлакатимизнинг Европа қитъасидаги ҳам сиёсий ҳафатдан, ҳам савдо-иқтисодий йўналишда истиқболли шерикларидан бири ҳисобланади.

Австриянинг гидроэнергетика, қишлоқ ҳўжалиги, соғлиқни сақлаш ва рақамлаштириш соҳаларидаги тажрибаси кўплаб давлатларда кенг қўлланилади. Мамлакат пойтахти Вена Нью-Йорк ва Женева шаҳарлари каби Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг учта йирик бош қароргоҳидан биридир. Вена халқаро марказида БМТнинг қатор бўлинмалари ва ихтисослаштирилган тузилмалари жойлашган.

«Дунё» АА муҳбири Ўзбекистоннинг Австриядаги элчиси, Венадаги халқаро ташкилотлар ҳузуридаги миссия раҳбари Абат ФАЙЗУЛЛАЕВ билан икки ва кўп томонлама ҳамкорлиқнинг бутунги ҳолати ҳамда истиқболлари тўғрисида суҳбатлашди.

— Ўзбекистоннинг Венадаги элчихонаси нафақат Австрияда, балки Венгрия ва Словакияда ҳам аккредитациядан ўтган дипломатик ваколатхонадир. Дипломатик миссия Европанинг учта етакчи дав-

қавий ташкилотларидан бири — Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти (ЕХТ), шунингдек, БМТнинг Наркотиклар ва жиноятчиликка қарши курашиш бошқармаси (UNODC), Саноатни ривожлантириш ташкилоти (UNIDO), Халқаро савдо ҳуқуқи бўйича комиссияси (UNCITRAL), Халқаро атом энергетикаси агентлиги (IAEA), Ядро синовларини ялпи

тақиялаш тўғрисидаги шартнома ташкилоти (СТВТО) ва бошқа халқаро ташкилотлардаги доимий ваколатхонаси ҳисобланади.

Дунё тартиби, ҳамма кўникиб қолган турмуш тарзи ва меҳнат интизомини ўзгартириб юборган коронавирус пандемияси дипломатик хизматга ҳам ўз таъсирини кўрсатди. Бироқ мавжуд қийинчиликларга қарамастан, биз профессионал фаолиятимизни амалга ошириш ва мақсадларимизга эришиш учун самарали усулни яратишга муваффақ бўлдик. Ахборот ва телекоммуникация технологиялари ёрдамида дипломатик ваколатхона иш суръатини усайтирмасликка эришдик.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодексларида ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида

(Давоми. Бошланиш 1-бетда).

2) куйидаги мазмундаги 128'-модда билан тўлдирилсин:

«128'-модда. Ўн олти ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган шахсининг ўн саккиз ёшгача тўлмаганлиги айбдорга аён бўлгани ҳолда, унга моддий қимматликлар бериш ёки уни мулкрий манфаатдор этиш орқали у билан жинсий алоқа қилиш ёки жинсий эҳтиёжнинг ғайритабиий усулда қондириши,

Ўн олти ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган шахсининг ўн саккиз ёшгача тўлмаганлиги айбдорга аён бўлгани ҳолда, унга моддий қимматликлар бериш ёки уни мулкрий манфаатдор этиш орқали у билан жинсий алоқа қилиш ёки жинсий эҳтиёжнинг ғайритабиий усулда қондириши, —

уч юз соатгача мажбурий жамоат ишлари ёки икки йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд икки йилгача озодликни чеклаш ёхуд икки йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади»;

3) 148'-модда иккинчи қисмининг диспозициясидаги «худди шундай қилмиш учун маъмурий жазо қўлланилганидан кейин» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

4) 216'-модда куйидаги мазмундаги иккинчи қисм билан тўлдирилсин:

«Ушар ҳаракатлар вояга етмаган шахсга нисбатан содир этилган бўлса, —

уч йилдан беш йилгача озодликни чеклаш ёхуд уч йилдан беш йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади»;

5) 246'-модда биринчи қисмининг ўзбекча матнидаги «кучли таъсир қилувчи заҳарли» деган сўзлар «кучли таъсир қилувчи, заҳарли» деган сўзлар билан алмаштирилсин.

2-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2013-ХII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Жиноят-процессуал кодексига (Ўзбекистон Республикаси

Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 2, 5-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 12, 269-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда; № 9, 241-модда; 1998 йил, № 5—6, 102-модда; № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда; № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5—6, 153-модда, № 7—8, 217-модда; 2001 йил, № 1—2, 11, 23-моддалар; № 9—10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 9, 165-модда; 2003 йил, № 5, 67-модда; 2004 йил, № 1—2, 18-модда; № 9, 171-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 12, 418-модда; 2006 йил, № 6, 261-модда; 2007 йил, № 4, 166-модда; № 6, 248, 249-моддалар; № 9, 422-модда; № 12, 594, 595, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 177, 187-моддалар; № 9, 482, 484, 487-моддалар; № 12, 636, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 4, 136-модда; № 9, 335-модда; № 12, 469, 470-моддалар; 2010 йил, № 6, 231-модда, № 9, 334, 336, 337, 342-моддалар; № 12, 477-модда; 2011 йил, № 4, 103, 104-моддалар; № 9, 252-модда; № 12/2, 363-модда; 2012 йил, № 1, 3-модда; № 9/2, 244-модда; № 12, 336-модда; 2014 йил, № 9, 244-модда; 2015 йил, № 8, 310, 312-моддалар; № 12, 452-модда; 2016 йил, № 4, 125-модда, № 9, 276-модда, № 12, 385-модда; 2017 йил, № 3, 47-модда, № 6, 300-модда, № 9, 506, 510-моддалар; № 10, 605-модда; 2018 йил, № 1, 1, 5-моддалар; № 4, 218, 224-моддалар; № 7, 430, 431-моддалар; № 10, 107-модда; 2019 йил, № 1, 3, 5-моддалар; № 2, 47-модда; № 3, 161-модда, № 5, 259, 267-моддалар; № 7, 386-модда, № 8, 469-модда, № 9, 589, 592-моддалар; № 10, 671-модда, № 11, 787, 791-моддалар; № 12, 880, 881, 891-моддалар; 2020 йил, № 3, 204-модда; № 5, 296-модда; № 12, 689-модда; 2021 йил, № 1, 5-модда) куйидаги ўзгартиш ва қўшимчалар киритилсин:

1) 345-модданинг бешинчи қисмидаги «216, 217, 222-моддаларида» деган сўзлар «216-моддасида, 216'-моддасининг иккинчи қисмида, 217, 222-моддаларида» деган сўзлар билан алмаштирилсин;

2) 381'-модда биринчи қисмининг 1-бандида: «128'-моддасида» деган сўзлардан кейин «128'-моддасида» деган сўзлар билан тўлдирилсин; «214-моддаси биринчи ва иккинчи қисмларида» деган сўзлардан кейин «216'-моддаси биринчи қисмида» деган сўзлар билан тўлдирилсин.

3-модда. Ўзбекистон Республикасининг 1994 йил 22 сентябрда қабул қилинган 2015-ХII-сонли Қонуни билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 3, 6-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда; № 12, 269-модда; 1996 йил, № 5—6, 69-модда; № 9, 144-модда; 1997 йил, № 2, 56-модда; № 4—5, 126-модда; № 9, 241-модда; 1998 йил, № 3, 38-модда; № 5—6, 102-модда; № 9, 181-модда; 1999 йил, № 1, 20-модда, № 5, 124-модда, № 9, 229-модда; 2000 йил, № 5—6, 153-модда; № 7—8, 217-модда; 2001 йил, № 1—2, 23-модда; № 9—10, 165, 182-моддалар; 2002 йил, № 1, 20-модда, № 9, 165-модда; № 12, 880, 881, 891-моддалар; № 9—10, 149-модда; 2004 йил, № 1—2, 18-модда, № 5, 90-модда; № 9, 171-модда; 2005 йил, № 1, 18-модда; Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 9, 312-модда; № 12, 413, 417, 418-моддалар; 2006 йил, № 6, 261-модда, № 9, 498-модда, № 10, 536-модда, № 12, 656, 659-моддалар; 2007 йил, № 4, 158, 159, 164, 165-моддалар; № 9, 416, 421-моддалар; № 12, 596, 604, 607-моддалар; 2008 йил, № 4, 181, 189, 192-моддалар; № 9, 486, 488-моддалар; № 12, 640, 641-моддалар; 2009 йил, № 1, 1-модда, № 9, 334, 335, 337-моддалар; № 10, 380-модда, № 12, 462, 468, 470, 472, 474-моддалар; 2010 йил, № 5, 175, 179-моддалар; № 6, 231-модда; № 9, 335, 339, 341-моддалар; № 10, 380-модда, № 12, 468, 473, 474-моддалар; 2011 йил, № 1, 1-модда, № 4, 104, 105-моддалар; № 9, 247, 252-моддалар; № 12/2, 365-модда; 2012 йил, № 4, 108-модда; № 9/1, 242-модда; № 12, 336-модда;

2013 йил, № 4, 98-модда, № 10, 263-модда; 2014 йил, № 1, 2-модда, № 5, 130-модда, № 9, 244-модда; № 12, 341, 343-моддалар; 2015 йил, № 6, 228-модда, № 8, 310, 312-моддалар; № 12, 452-модда; 2016 йил, № 1, 2-модда, № 4, 125-модда, № 9, 276-модда; № 12, 383, 385-моддалар; 2017 йил, № 4, 137-модда, № 6, 300-модда, № 9, 510-модда, № 10, 605-модда; 2018 йил, № 1, 1, 4, 5-моддалар, № 4, 224-модда, № 7, 430, 431, 432-моддалар; № 10, 671, 673, 679-моддалар; 2019 йил, № 1, 1, 3, 5-моддалар, № 2, 47-модда, № 3, 161, 165, 166-моддалар, № 5, 259, 261, 267, 268-моддалар, № 7, 386-модда, № 8, 469, 471-моддалар, № 9, 591, 592-моддалар, № 10, 674, 676-моддалар, № 11, 787, 791-моддалар, № 12, 880, 891-моддалар; 2020 йил, № 1, 4-модда, № 3, 203, 204-моддалар, № 7, 449-модда, № 9, 539, 540-моддалар, № 10, 593, 596-моддалар; № 11, 651-модда, № 12, 691-модда; 2021 йил, № 1, 5, 7, 12, 13, 14-моддалар) 51-моддасининг иккинчи қисми чиқариб ташлансин.

4-модда. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси: ҳукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштирсин; давлат бошқаруви органлари ушбу Қонунга эид бўлган ўз норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини қайта қўриб чиқишлари ва бекор қилишларини таъминласин; ушбу Қонуннинг ижросини, ижрочиларга етказилишини ҳамда моҳияти ва аҳамияти аҳоли ўртасида тушунтирилишини таъминласин.

5-модда. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан қучга киреди.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри, 2021 йил 12 февраль № ЎРҚ—673

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ МАМЛАКАТНИ МИНТАҚАДАГИ РИВОЖЛАНИШ МАРКАЗИГА АЙЛАНТИРДИ

Пандемия шароитига қарамаздан, Ўзбекистондаги ислохотлар изчил давом этмоқда, мамлакат ўзгаришлар жараёни ва бозор иқтисодиётига содиқлигини намоён қилмоқда. Халқаро ҳамжамият мажбурий ислохотлар самараларини тан олди. Шу муносабат билан эксперт 2019 йил декабрь ойда Британиянинг нуфузли «The Economist» журнали Ўзбекистонни барча ислохотда юксак натижаларга эришган «йил мамлақати» сифатида тан олганини эътироф этган.

Сўнгги йилларда эришилган ютуқлар қаторида Ўзбекистоннинг БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича кенгаши таркибига биринчи марта сайлангани маълум қилинган. Муаллифининг таъкидлашича, Ўзбекистон Халқаро валюта фонди башарат қилганидек, 2020 йил якунлари бўйича иқтисодий ўсишга эришган дунёдаги камсонли мамлакатлардан бири бўлди. Тошкент минтақавий транзит марказига айланиш учун барча имкониятга эга. Жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлиш бўйича музокараларнинг тикланиши ижобий қадам сифатида баҳоланмоқда.

Минтақавий ривожланиш истиқболлари ҳақида фикр юритилар экан, Президент Шавкат Мирзиёевнинг саяҳатлари натижасида Марказий Осиёда ўзаро ҳамкорлик янада фаоллашганига эътибор қаратилади.

Ташкилланганича, пандемия авж олган вазиятда ўзаро муносабатлар янада қучайган. Марказий Осиё мамлакатлари транснационал юксаклик ва гуманитар ёрдам етказиш учун «яшил йўлак»лар тақдим этиб, мисли қўрилмаган бир-дамлик намунасини намойиш қилди. Бу нафақат дипломатик қадам, балки минтақавий ҳамкорликни мустақамлаш истаги ифодаси ҳам бўлди. Бундай ҳамкорлик товар айлантириш ҳамжамиятини тартибга солиш, транзит жараёни ва тарифлари тақомиллаштириш орқали инқироздан чиқишда ўзига хос «қалип» бўлади», деб ёзди муаллиф.

Экспертнинг, шунингдек, Ўзбекистон раҳбари Афғонистондаги хавфсизлик ва барқарорлик масаласини «бирлаштирувчи элемент»га айлантиргани, Тошкент Марказий Осиё ва Афғонистон ўртасида янада самарали ҳамкорлик қилини йўлга қўйишда етакчи ролни бажарётганига ишончи қомил.

«Ўзбекистон Президенти 2020 йил сентябрь ойда БМТ Бош Ассамблеясида нуҳт сўзлаб, Афғонистон Марказий Осиёнинг ажралмас қисми эканини таъкидлади, — деб ёзди латвиялик дипломат. — Шунингдек, у БМТнинг Афғонистон бўйича доимий комис-

МУРОЖААТНОМАДА БЕЛГИЛАНГАН ВАЗИФАЛАР ИШ РЕЖАМИЗНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ ҲИСОБЛАНАДИ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Ташки ишлар вазирлиги ва мамлакатимизнинг хориқдаги элчихоналари фаолиятига бағишланган йилгилик чоғида дипломат чинакам ватанларини, ўз халқини ва Ватанига содиқ бўлиш кўрклигини таъкидлаган эди. Шундангина биз интилаган барча мақсадларимизга — Ўзбекистоннинг изчил ривожланиши, халқининг турмуш даражаси ва фаровонлигининг тубдан ўсишини таъминлашга эришишимиз мумкинлигига алоҳида эътибор қаратганди. Республикаимизнинг барча дипломатик ваколатхоналарининг асосий мақсади мамлакат манфаатларига хизмат қилишдан иборат бўлмоқда. Пандемия шароитида элчихонанинг асосий вазифаларидан бири мезбон давлатлар билан савдо-иқтисодий ва сармовий алоқаларни янада ривожлантириш орқали халқимизнинг ижтимоий-иқтисодий фаровонлигини таъминлашга муносиб ҳисса қўшишидир.

2020 йилда Австрия Федерал иқтисодий палатасининг биринчи вице-президенти Рихард Шенц бошчилигидаги йирик бизнес миссиясининг Ўзбекистонга ташрифи ташкил этилди. Венгрия ташки иқтисодий алоқалар ва ташқи ишлар вазирли Петер Сийяротнинг ўтган йилнинг февраль ва июль ойларида мамлакатимизга ташрифи уюштирилди. Венгрия делегацияси билан энергетика, банк-молия, маданий-гуманитар соҳаларда икки томонлама ҳамкорликни кенгайтириш бўйича келишувларга эришилди. Хусусан, томонлар Тошкентда «OTP Bank» ва Дебрёне университетини филиалларини очиш бўйича музокаралари бошланди.

Элчихона кўмағи ҳамда Австрия компаниялари билан ҳамкорликда саноат ва қишлоқ хўжалигида бир нечта инвестиция лойиҳалари амалга оширилди, инновацион технологиялар ва «ноу-хау»лар ўзлаштирилди, шунингдек, иқтисодиёт соҳаларида мутахассислар ўртасида мунтазам таъриб амаллашди.

Мамлакатимиз экспортичиларини қўллаб-қувватлаш мақсадида дипломатик ваколатхона кўмағи билан қиймати 3 миллион евродан ортиқ бўлган шартномалар имзоланди. Бундан ташқари, сэйёҳлик салохиятини тарғиб қилиш доирасида Ўзбекистон сэйёҳлик компанияларини вакилларининг Европадаги энг йирик туристик ярмаркалардан бири — «Vienna Messe 2020» да иштирок этиши таъминланди. Коронавирускга қарши курашиш жараёнида дипломатик ваколатхонамиз саяёҳ-харакатлари билан мамлакатимиздаги учта етакчи тиббиёт муассасасига IAEA грант маблағлари ҳисобидан COVID-19ни аниқлаш бўйича тест тўпламлари етказиб берилди.

— Сиз ишлаётган мамлакатнинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида тўхталинган. Бугун икки томонлама муносабатлар қандай ривожланмоқда?

— Ўзбекистон ва Австрия қатор ўқшанишларга эга бўлиб, улар икки мамлакат ўртасида яқин сийёсий, икти-

содий ва маданий алоқаларни ривожлантиришга ёрдам бермоқда. Давлатларимиз бундай маданий ва маънавий мерос, қадим тарихга эга. Буюк Ипак йўлининг ривожланиши ва гуллаб-яқинлигида Ўзбекистон шаҳарлари бек-ёс ўринга эга бўлганидек, Австрия ҳам қулай жўғрофий жойлашуви сабабли Европа китаси мамлакатлари ўртасида савдо-иқтисодий ва маданий алоқалар юксалишига улкан ҳисса қўшган.

Дипломатик муносабатлар ўрнатилгандан буён ўтган 29 йил давомида ўзаро ҳамкорлик тенг, конструктив ва ўзаро манфаатли руҳда давом этмоқда. Мамлакатларимиз ўртасида икки ва кўп томонлама муносабатларда ҳеч қандай муаммоли масалалар йўқлигини таъкидлашга истардим.

Австрия Европа китасидаги истиқболли савдо-иқтисодий ва сармовий шерик ҳисобланади. Ўзбекистон «очиқ эшиклар» сийёсатини амалга ошира бошлагандан буён мамлакатларимиз ўртасидаги ташқи савдо айланмаси 2016 йилдаги нисбатан у баравар ўсиб, 2019 йилда 138 миллион доллар ташкил қилди. Бугунги кунда Ўзбекистонда Австрия капиталли иш-тирокидаги 50 дан ортиқ қўшма ва хорижий корхоналар рўйхатдан ўтган ва бу йўналишда истиқболда катта имкониятлар мавжуд.

Австрия улкан технологик, саноат ва интеллектуал салохиятга эга. Ушбу мамлакатнинг юқори технологияли компаниялари билан алоқалар самарасига оид қатор мисоллар келтириш мумкин. Масалан, пойтахтимиздаги «Ўзбекистон» халқаро анжуманлар саройининг муҳташам гўмбасти австриялик «Оберхофер Шталбау» компанияси томонидан қурилган. Худди шу компания пойтахтимиздаги «Бундхор» стадиони ва «Хумо Арена» кўп функцияли спорт-кўнгилчор мажмуасининг темир конструкцияларини лойиҳалаштирган. «Doppelmayr» компанияси билан ҳамкорликда Амрисой тоғчани қурушти бўлиб этилки.

Австрия компаниялари республикамизнинг ижтимоий соҳасини ривожлантиришда ҳам фаол иштирок этмоқда. Бугунги кунда «AME International» компанияси e-health дастури доирасида Ўзбекистон соғлиқни сақлаш тизимини рақамлаштириш концепциясини ишлаб чиқмоқда. Бу шуни англаватдики, яқинда мамлакатимизда иш жараёнида қозғош ишлатилмайдиган тиббиёт муассасалари фаолият юрити бошлайди. Беморлар, уларнинг аҳоли ва касаллик тарихи ҳақидаги барча маълумотлар энг юқори стандартларга эга бўлиб берадиган электрон шахлга эга бўлади.

Банк-молия соҳасидаги ҳамкорлик изчил сурияларда ривожланмоқда. Масалан, Австриянинг «Райффайзенбанк» ва республикамизнинг 14 та банки ўртасида кредит ахратиш, депозит операциялари, ҳисоб-китоб ва касса хизматлари, шунингдек, евро-бондлар чиқариш масалалари бўйича яқин ҳамкорлик ўрнатилган. «Райффайзенбанк» қўшма инвестиция лойиҳалари учун 350 миллион доллар микро-кредит линиясини очган.

Парламентларо алоқалар ҳам мустақамланмоқда. Австрия парламенти Ўзбекистон Олий Мажлиси билан ҳамкорлик бўйича дўстлик гуруҳи ташкил этилган. Мамлакатларимиз ташқи ишлар вазирликлари ўртасида мунтазам сийёсий маслаҳатлашувлар, шунингдек, савдо-иқтисодий ҳамкорлик бўйича Ўзбекистон — Австрия ҳуқуқматларо комиссиясининг йиғилиш-

лари ўтказилиб, икки томонлама, минтақавий ва халқаро аҳамиятга эга кенг қўламли масалаларни батафсил муҳокама қилмоқда, фикр алмашмоқда.

Маданий-гуманитар соҳадаги алоқалар изчил ривожланиб бормоқда. Тошкент давлат иқтисодиёт университетида Кремс шаҳридаги Австрия амалии фанлар университети билан ҳамкорликда экспортга йўналтирилган менежмент ҳамда туризм ва меҳмонхона хўжалигини бошқариш мутахассис-ликлари бўйича бакалаврларни тайёрлаш йўналишида қўшма факультет очилди. Ўшма дипломатик академияси ва Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлигининг Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети қошидаги Дипломатия олий мактаби ўртасида дипломатик кадрларнинг малакасини ошириш соҳасида ҳамкорлик ўрнатилди. Ўзбекистон Фанлар академияси Ар-

ро ташкилотлар, шу жумладан, Венада жойлашган тузилмаларда мамлакатимизнинг маъқеи мустақамлашиб бормоқда. Ўзбекистоннинг БМТнинг Наркотиклар ва жиноятчиликка қарши курашиш бошқармаси билан ҳамкорлиги изчил сурияларда ривож топмоқда. Мазкур бошқарманинг минтақавий ваколатхонаси Ўзбекистон Бош прокуратураси Академияси билан биргаликда аҳолининг хавфсиз, инклюзив ва барқарор турмушини таъминлаш мақсадида шаҳар хавфсизлигини бошқариш бўйича инфор ёндашувларни игари суришга оид яқин қўшма ташаббус амалга оширилганини Шунингдек, ушбу халқаро тузилма Ўзбекистоннинг олтига идораларо мобил гуруҳ билан гўйқванд моддаларнинг ноқонуний савдосига қарши курашиш бўйича фаолиятда яқин ҳамкорлик қилмоқда.

Жорий йил дипломатик ваколатхонамиз фаолияти давлатимиз раҳбари Мурожаатномасидан келиб чиқадиган ташқи сийёсатнинг барча йўналишидаги ўстувор вазифаларни изчил бажаришга йўналтирилди. Элчихонамизнинг 2021 йилга мўлжалланган иш режасига ушбу вазифаларни амалга ошириш механизми киритилган.

Авалло, биз Мурожаатнома мазмун-моҳияти ва аҳамиятини чет эллик шерикларимиз орасида кенг тарғиб қилмоқдамиз. Яқинда ЕХХТ Доимий кенгаши йиғилишида дипломатик ваколатхонамиз томонидан маъруза қилиниб, таъбир иштирокчилари Мурожаатнома мазмуни билан яқиндан таништирилди. Мурожаатнома матни, шунингдек, ЕХХТнинг расмий ҳужжати сифатида иштирокчи мамлакатлар ва шерикларнинг 50 дан ортиқ диплома-тик ваколатхоналари, шунингдек, Котибият ва ташкилот муассасалари ўртасида тарқатилди.

«Ёшларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустақамлаш йиғили» Давлат дастурида белгиланган таъбирларга ҳам алоҳида эътибор қаратиломоқда.

Биз Австрия, Венгрия ва Словакияда шерикларимиз билан яқин ҳамкорликда таълим, илм-фан ва инновацияларни ривожлантириш йўналишида қўшма лойиҳаларни амалга оширишни мўлжаллаётимиз. Хусусан, жорий йил элчихона Кремсдаги Австрия амалии фанлар университети, Вена университети, Будапешт, Сегада, Земельвейс университетлари, Словакияда қишлоқ хўжалиги ва техника университетлари билан кадрлар тайёрлаш ва профессор-ўқитувчилар ўртасида таъриб амаллаш борасида ҳамкорликни кенгайтириш учун барча саяёҳ-харакатларни сафарбар этади.

Биз, шунингдек, Австрия кенг жамоатчилиги орасида Ўзбекистон маъқеи ниқсалтириш, мамлакатимиз ҳаётининг барча жаҳасида амалга оширилган туб ислохотлар, республикамизнинг инвестиция ва сэйёҳлик салохияти тўғрисида маълумот тарқатиш бўйича қатор таъбирлари ташкил қилишни режалаштирганмиз. Шунингдек, жорий йил миллий савдо брендини бутун Австрия бўйлаб тарғиб қилишни қучаитириш мақсадида Ўзбекистон Савдо-саноат палатасининг ваколатхонасини очиб ва «Made in Uzbekistan» кўрғамасини ўтказишга тайёргарлик қўрғамдамиз.

«Дунё» АА. Рига

«Дунё» АА. Вена

МАҲАЛЛИЙ КЕНГАШЛАРДА ТУЗИЛГАН КОТИБИЯТЛАР ҚАНДАЙ ВАЗИФАЛАРНИ БАЖАРАДИ?

Кеча маҳаллий Кенгашларда янги тузилган котибиятлар фаолиятини тўғри ва самарали йўлга қўйиш ҳамда келгусидаги устувор вазифаларни белгилаб олишга бағишланган семинар ўтказилди.

Семинар

Унда Сенатнинг Маҳаллий ҳокимият вакиллик органлари фаолиятини кучайтиришга қўмақлашувчи комиссияси аъзолари, маҳаллий Кенгашларнинг котибият мудирилари, Сенат дe-вонининг тегишли бўлинмалари ходимлари қатнашди.

Семинарда Олий Мажлис Сeнати Раиси Танила Норбоева кириш сўзи билан иштирок этди. Таъкидланганидек, депутатларнинг аҳоли билан ичил мулоқот олиб бориши, уларни уйлантираётган масалаларни ҳал этиши, мурожаатларни кўриб чиқиши ҳамда қонун, қарор ва дастурлар ижроси устида депутатлик назоратини йўлга қўйишда маҳаллий Кенгашлар котибиятлари алоҳида ўрин тутади.

Ушбу тузилманинг маҳаллий Кенгашнинг ҳар бир депутатини доимий равишда таълимий маълумотлар билан таъминлаб бориши йўлга қўйиши, сессиялар муҳокамасига қиритилмаган ҳар бир масалани пухта тайёрлаши, маҳаллий давлат бошқаруви органлари раҳбарлари ҳисобати ва ахборотлари эшитишни

ташкил қилишда доимий комиссияларга қўмақлашиши зарурлиги кайд этилди. Қолаверса, ўзбекилаётган депутат сўровлари ва уларнинг натижаларини таҳлил этиб бориш, маҳаллий Кенгаш депутатларига фуқароларни қабул қилиш, сайёр қабуллар ўтказиш билан боғлиқ масалаларда ёрдам бериш ҳам котибиятнинг асосий вазифаларидан ҳисобланади.

Шунингдек, тадбирда котибиятларнинг оммавий ахборот воситалари билан яқин ҳамкорликни йўлга қўйган ҳолда, амалга оширилаётган ишларни, аynиқса, ўтказилаётган сессияларни батафсил ёритиш, қабул қилинган қарорларни маҳаллий Кенгаш веб-сайтида мунтазам жойлаштириб бориши бўйича вазифалар белгиланди. Бу эса котибият ходимларидан қонунчиликни яқин биллишни, ҳар бир масалага жиддий ёндашишни, масъулиятни ҳис этишни талаб қилади.

Семинарда котибиятлар фаолиятини самарали йўлга қўйиш билан боғлиқ бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

«Халқ сўзи».

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида ИСЛОҲОТЛАР ТАДРИЖИЙЛИГИ ТАЪМИНLANADI

Қўйи палатада Олий Мажлис ҳузурдаги Қонунчилик муаммолари ва парламент тадқиқотлари институти томонидан “Ешларни қўллаб-қувватлаш ва аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш йили” Давлат дастурининг мазмун-моҳияти, амалга ошириш механизми ва қўйлаётган натижалар” мавзусида давра суҳбати ўтказилди.

Депутатлар, вазирилик ҳамда ташкилотлар, ҳуқуқ-тартибот идоралари, университетлар профессор-ўқитувчилари ва журналистлар қатнашган мазкур тадбирда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Спикерининг биринчи ўринбосари Акмал Саидов Давлат дастури ўз мазмун-моҳиятига қўра юртимизда амалга оширилаётган ислохотларнинг тадрижийлигини таъминлашда муҳим дастуриламал бўлишини таъкидлади.

Кайд этилганидек, йил дастуридан асосий мақсад қозғоғ ёки ҳисобот эмас, балки амалий натижаларга эришиш, одамлар ҳаётида ижобий ўзгаришлар қилишидан иборатдир. Бунинг учун эса ҳар бир раҳбар ўз фаолиятида натижа кўрсатиши зарур экани ҳаётий

мисоллар асосида тушунтирилди. Қонунчилик муаммолари ва парламент тадқиқотлари институти директори Ҳонохон Давлат дастурида ешларни қўллаб-қувватлаш, аҳоли саломатлигини сақлаш ҳамда парламентнинг давлат ва жамият бошқарувидаги ролини ошириш бўйича белгиланган муҳим вазифаларда амалга оширилаётган ислохотларнинг тадрижийлигини таъминлашда муҳим дастуриламал бўлишини таъкидлади.

Хусусан, мазкур муҳим дастурда назарда тутилган барча норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар лойиҳаларини тайёрлаш, муҳокама этиш ва уларни қабул қилишдан бошлаб, ижросини, ижрочиларга етказилиши ҳамда мoҳияти ва аҳамиятини аҳоли ўртасида тушутиришга чалған ҳараёнда олимлар, шу жумладан, ҳуқуқшунос-

лар фаол қатнашишлари зарурлигини кайд этди. Шу билан бирга, 10 февраль кuni Президентимиз раислигида ўтказилган видеоселектор йиғилишида берилган топшириқлар ижроси, ҳар бир вазифани самарали амалга ошириш ёғатада муҳимлиги айтиб ўтилди.

Давра суҳбатида ешлар ва оммавий ахборот воситалари вакиллари билан дастури билан боғлиқ ўзгариш қизиқтирган саволларга депутатлар ҳамда мутасадди ташкилотлар вакилларидан асосланган жавоб олдди. Яқунда 2021 йилги Давлат дастурининг мазмун-моҳияти, унда белгиланган баъдилари амалга ошириш механизми ҳамда қўйлаётган натижалар ҳақида мунтазам равишда кенг жамoатчиликка тушутириб бериб бoриш, бу борадаги тарғибот ишларини қўчайтириш лoзимлиги таъкидланди.

Раҳим ШЕРКУЛОВ «Халқ сўзи».

ИНВЕСТИЦИЯЛАР ТАРАҚҚИЁТГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Кеча Олий Мажлис Сeнати Раисининг биринчи ўринбосари Соҳиб Сафoв “УЗБАТ А.О.” Ўзбекистон — Буюк Британия қўшма корхонаси раҳбарияти билан учрашув ўтказди.

Учрашув

Дастлаб ушбу қўшма корхона вакиллари компаниянинг фаолияти, сўрвати ва ривожланиш истиқболлари ҳусусида сўзлаб берди. Кайд этилганидек, компания 25 йилдан ортиқ вақтдан буён са-

марали фаолият кўрсатиб келмоқда. Ана шу давр мобайнида компания қайта ишлаш санoати тармоқларини ривожлантириш бўйича инвестиция лoйиҳаларини ҳаётга оширтиб келди, бу эса қўллаб иш жoйларини очиш имкoнини берди. Қoлаверса, компания импорт ўрни-

«Халқ сўзи».

АҲОЛИ БИЛАН МУЛОҚОТЛАР ЧОҒИДА МУАММОЛАР ЮЗАГА ЧИҚМОҚДА

Аввал хабар қилинганидек, шу кунларда сенаторлар ҳудудларда бўлиб, Сенатнинг ўн иккинчи ялпи мажлисида кўриб чиқилган масалалар ва бу йилги Давлат дастурининг мазмун-моҳияти ҳамда аҳамияти ҳусусида кенг тушутириш бeрмоқда. Қoлаверса, аҳоли билан учрашувлар ўтказиб, уларни қийнаб келаятган муаммоларни жойида ҳал этиш чораларини кўрмоқда.

Халқ вакиллари — ҳудудларда

Хусусан, Сенатнинг Мудофая ва хавфсизлик масалалари кўмитаси раиси Қутбиддин Бурхонов ҳамда Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари кўмитаси раиси Малика Қодирхонова Тошкент вилоятининг қатор туман ҳамда шаҳарлари аҳолиси ва ешлар билан учрашувлар ўтказди. Шунингдек, аҳолини қийнаб келаятган муаммоларга эътибор қаратилди.

Сенаторларнинг биринчи ва иккинчи иш кунлари Нурафшон шаҳрида бўлди. Уларда Охангарон, Пискент, Бўжа туманлари, Олмалиқ ҳамда Охангарон шаҳарлари билан келган раҳбарлар билан маҳаллий ҳокимликлар, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари масъулиятсизлиги боис йиллар давомида ҳал этилмаган иктимой масалалар юзасидан мурожаат қилди. Вилоят ҳудудига учрашувларда маҳаллабай ишлаш тизимини изчил йўлга қўйиш, одамлар эътироз билдираётган иктимой муаммоларни тезкор ҳал қилиш учун мутасаддиларни кенг жалб этиш, бу борада уларнинг масъулиятини ошириш лoзимлигига алоҳида эътибор қаратилмоқда, — дейди халқ депутатлари Тошкент ви-

лоят Кенгаши котибият мудири Сайёра Файзиева. — Ешлар муаммоларини урганиш, улар бандлигини таъминлашда вилоят Кенгаши зиммасига ҳам тегишли вазифалар юклатилган. Шу боис сенаторлар бу гапни учрашувларда жойлардаги муаммоларни ҳал этишда маҳаллий Кенгашлар депутатлари фаолиятига ҳам баҳо бeрмоқда.

— Олий Мажлис Сенатига Тошкент вилоятиндан тушган 11 мурожаатни бу ерга олиб келгандим, — дейди Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари кўмитаси раиси Малика Қодирхонова. — Юзма-юз мулоқотларда эса янада ғайрат билан ишлашга тўғри келаяпти. 20 дан ортиқ бандлик, уй-жай, кредит олиш, иктимой ҳимоя ва бошқа йўналишлар бўйича мурожаатларни кўриб чиқдик. “Аёллар дафтери”, “Ешлар дафтери” боғлиқ халқ муаммолар, ечим топмаган масалалар кўп. Тадбиркорлик маоийлиги бoр ешлар бошқаруви қўйи бўғинларда бюрократ муносабатларга дуч келмоқда. Бунда, албатта, уларнинг ҳуқуқий билими етарли эмаслиги панд бераётир. Жойларда бандлик идора-

лари томонидан ўсиришларни қайта ўқитиш, касбга йўналтириш борасида ҳам хали кўп меҳнат қилишимиз кераклиги аён бўлди. Учрашувлар ошқорлиқ руҳида ўтказилган боис йигит-қизлар ўзларини қийнаб келаятган масалаларини рўйиност илгари сурмоқда. Охангарон шаҳридаги Илоқ маҳалласидан таширф буюрган Шохрух Рафуров тадбиркорлик учун кредит олишда муаммоларга дуч келаятганини маълум қилди. Охангарон туманидаги Янгибoд маҳалласида истиқомат қилувчи Нуриддин Қўшматов янги иш ўринлари яратиш ҳисобига қурилиш материаллари ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқчилигини билдирди. Бироқ унга мазкур ҳудуддан ер майдони ажратиш масаласи муаммoлигича қолмоқда. Пискентлик Шохрух Анваров Геодезия ва картография йўналиши бўйича касб-хунар коллежини битирган. Зарурий мутахассисликка эга бўлса-да, соҳада ишлашга вакант ўрин йўқлиги боис ишизлар сафида.

Мулоқотларда, шунингдек, охангаронлик Зиёда Өшмуродова, Билол Ҳамзаев, Абдуғофир Дехқонов, Достон Эламасов,

Отабек Йўлдошев сингари ўнлаб ешлар чорвачилик, кўвчилик, бандлик каби йўналишларда иш бошлашга маойлигини билдирди. Эйвoлeк кишлоғлик Ширингул Исmoilова эса лoлим майдондан 50 гектар ер олган. Бироқ унинг на техникаси бор, на бизнес режаси. Камига, у дeҳқончилик қилмоқчи бўлган ҳудудда сўғортиш тармони йўқ. У ишчи нимадан бошлашини билмасдан овора. Өнаидаги фермер хўжалиги раҳбари эса унга қайишқорликка жазм этган, холос.

— “Аёллар дафтери”даги қўллаб-қувватлаш касбга йўналтиришга эришидик, — дейди Ўрта Чирчиқ тумани Хотин-қизлар тадбиркорлик маркази раҳбари Гулмира Бейсенова. — Ишбилармонлик қилиш истағидаги 74 нафар аёлга имтиёзли кредитлар ажратиш устида иш олиб бoрляимиз. Халқ банки, Савдо-санoат палатаси, Ҳунармандлар уюшмаси, Маҳалла ва оилали қўллаб-қувватлаш бўлими, Бандликка қўмақлашувчи маркази каби ташкилотлар билан мeморандум имзолаялгимиз. Тез кунларда “аёллар дафтери”даги хотин-қизлар сартарошлик, тикивчилик, пазандчилик, компьютер савдоҳонлиги, бизнес асоси каби йўналишларда ўқув курсларига қатнаш бoрайдим. Уларга махсус сертификатлар бeрилиб, муайян иш билан таъминланади.

Умуман, сенаторларнинг жойлардаги юзма-юз мулоқотлари қизгин ва самарали кeчмоқда. Шодибёр МУҲАҚРОВ «Халқ сўзи».

аҳолининг 77 миң нафари мекнатга лаёқатли. Хотин-қизлар илгари сурган муаммолар замирида 2 миң нафарага яқин бева ҳамда 410 нафар ёлғиз аёлларнинг дарду ташвишлари мужассам. Өзир туманда 437 нафар аёл “темир дафтар”да қайд этилган. Демак, уларнинг бугунги ва эртаси ҳақида йўлаш маҳаллий раҳбарларнинг бирламчи вазифасидир. Туманда яшаётган 29 миңдан зиёд аёлларнинг бор-йўғи 276 нафари тадбиркорликка жазм этган, холос.

— “Аёллар дафтери”даги қўллаб-қувватлаш касбга йўналтиришга эришидик, — дейди Ўрта Чирчиқ тумани Хотин-қизлар тадбиркорлик маркази раҳбари Гулмира Бейсенова. — Ишбилармонлик қилиш истағидаги 74 нафар аёлга имтиёзли кредитлар ажратиш устида иш олиб бoрляимиз. Халқ банки, Савдо-санoат палатаси, Ҳунармандлар уюшмаси, Маҳалла ва оилали қўллаб-қувватлаш бўлими, Бандликка қўмақлашувчи маркази каби ташкилотлар билан мeморандум имзолаялгимиз. Тез кунларда “аёллар дафтери”даги хотин-қизлар сартарошлик, тикивчилик, пазандчилик, компьютер савдоҳонлиги, бизнес асоси каби йўналишларда ўқув курсларига қатнаш бoрайдим. Уларга махсус сертификатлар бeрилиб, муайян иш билан таъминланади.

Умуман, сенаторларнинг жойлардаги юзма-юз мулоқотлари қизгин ва самарали кeчмоқда.

Шодибёр МУҲАҚРОВ «Халқ сўзи».

ОМБУДСМАН ҲИСОБОТИ, ДОЛЗАРБ ҚОНУН ЛОЙИҲАЛАРИ — МУҲОКАМАДА

Сийсий партиаларнинг қўйи палатадаги фракцияларининг кеча бўлиб ўтган йиғилишларида депутатлар Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман)нинг 2020 йилдаги фаолиятига оид ҳисоботини кўриб чиқди. Шунингдек, Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлиси кун тартибига киритилиши режалаштирилаётган бир қатор қонун лойиҳалари ҳам атраофияда муҳокама қилинди.

Фракцияларда

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси фракцияси йиғилишида таъкидланганидек, парламент назорати субъекти сифатида Омбудсман томонидан фуқароларнинг иқтисодий ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш билан боғлиқ 1 миң 472 та мурожаат кўриб чиқилган. Биргина тадбиркорларга қарийб 2, 3 миллиард сўмлик кредитлари расмиёлаштириш, суд қарорларида белгиланган 626,2 миллион сўм зарар ундирилишида ва 135,0 миллион сўмлик ортқча тулганан солиқ тўловлари қайтариб бeрилишида қўмақлашган. Бундан ташқари, Омбудсман томонидан бино-иншоотлари бузиллиб, ер участкаси олиб қўйилган фуқароларнинг бузилган ёки олиб қўйилган мулкларини учун компенсация пуллари тўлашилди, 14 нафар фуқарога уй-жой қуриш учун ер участкаси ажратилишида ёрдам бeрилиб, уларнинг ҳуқуқлари таъминланган.

Ийгилишда фракция аъзолари Омбудсманга хусусий мулкни, тадбиркорлик субъектлари ва фермерлар ҳуқуқларини ҳимоя қилишни таъминлаш масалаларига янада кўпроқ эътибор қаратишни тақлиф етдилар. Өзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси фракцияси йиғилишида Омбудсман инсон ҳуқуқлари жавабгор бўлган ягона институт эмаслиги, бунда ҳар бир депутатнинг масъулият борлиги таъкидланди. Бинобарин, Омбудсманга келиб тушган ҳар бир мурожаат бевосита қайсидир депутатнинг округига тегишлидир. Шу боис ўзаро ҳамкорликда ишлаш мақсадга мувофиқлигига ургу берилди.

Шунингдек, “Транспорт воситалари эгаларининг фуқаролик жавабгарлигини мажбурий сўғурта қилишга доир қонун ҳужжатлари тақомиллаштирилиши муносабати билан Өзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида” ги қонун лoйиҳаси ҳам қизгин муҳокамаларга сабаб бўлди. Ушбу қонун лoйиҳасида тан жароҳати билан боғлиқ бўлмаган йўл-транспорт ҳодисаларини тегишли органларисиз расмиёлаштириш назарда тутилган. Фракция аъзолари ушбу қонун лoйиҳаси йўл-патруль хизмати билан ҳайдовчилар ўртасидаги мулоқотнинг яшиланиши, ортқча қозғобозлик, овор-ярағарчиликка чек қўйишни эътиборга олиб, уни қўллаб-қувватладилар.

Өзбекистон “Адолат” социал-демократик партияси фракцияси аъзолари ҳисобот даврида Омбудсман томонидан фуқаролар мурожаатлари асосида уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини соҳасидаги қонун ҳужжатлари бузилиши, уларни бартараф этиш тўғрисида давлат органлари раҳбарларига тақдимномалар ва даъволар киритилганига эътибор қаратди. Инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилиш билан боғлиқ қонун ҳужжатлари ҳамда амалиётини янада тақомиллаштириш бўйича Вакилнинг таъсия ва тақлифлари ҳам диққат маркази бўлди.

Хусусан, жазони ижро этиш муоасасаларида жазо муддатини ўтаётган шахсларнинг таълим олишга бўлган ҳуқуқларини кeнтрол таъминлаш мақсадида масофавий ўқитиш шаклини жорий қилиш бўйича бeрилган тақлифнинг депутатлар қўллаб-қувватлади. Бундан ташқари, прокуратура, ички ишлар ва давлат хавфсизлик хизмати тизимидаги тергов идораларини бирлаштириш ҳамда ягона тергов органини ташкил этиш тақлифи ҳам илгари сурилди.

Өзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси аъзолари Омбудсманнинг 2020 йилдаги фаолиятига оид ҳисоботини кўриб чиқиб билан бир қаторда, “Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида” ги Өзбекистон Республикасининг Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида” ги қонун лoйиҳасини ҳам муҳокама қилдилар.

Кайд этилдики, лoйиҳа орқали қонуннинг бир неча моддалари янги норма-лар билан тўлдирилмоқда, айрим-ларда эса тахририй тўзатиш киритилмоқда.

Хусусан, истеъмолчилар ҳуқуқларини тўлик ҳимоялаш мақсадида бекор қилинган кредит шартномаси бўйича туланган кредит ва унга ҳисобланган фоизлар суммаси ҳамда бошқа харажатлар истеъмолчиларга қайтарилиши белгиланмоқда. Бундан ташқари, истеъмолчилар ҳаёти ва саломатлигига жиддий зарар келтирадиган ярқоқлик муддатига ўтган махсуслотларни реализация қилганлик масъулият борлиги шахсарга жарима қўлашнинг назарда тутиш, умуман, истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонунчиликни бузулган учун жавабгорлик чораларини қўчайтириш тақлиф қилиняпти.

Өзбекистон Экологик партияси фракцияси йиғилишида қайд этилганидек, Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) ўтган йили пандемия шароитига қарамадан жамoатчилик фаоллари билан биргаликда карантин мажмуалари, тиббий муоасасаларда ўрганишлар олиб бoрган, жазони ижро этиш жойларида мунтазам мониторинг тадбирларини амалга оширган.

Ҳисобот даврида Омбудсманга фуқаролардан атраф-муҳит муҳофазасига оид 100 дан ортиқ мурожаатлар келиб тушган. Уларда дархатлар кесилиш, аҳоли сўғурта ва ичимлик суви билан таъминланиши, маший чикндилар уомлари белгиланган жойларда тўпланиши билан боғлиқ муаммолар кўтарилган.

Шикоятларни кўриб чиқиш жараёнида фуқароларнинг атраф-муҳита оид ҳуқуқларини таъминлаш ҳамда инсон ҳаёти ва фаолиятига салбий таъсир кўрсатадиган омилларнинг олдини олиш юзасидан чоралар қўрилгани айтиб ўтилди. Тадбирда депутатлар томонидан Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) ҳамда Бола ҳуқуқлари бўйича вакил фаолияти самардорлигини оширишга оид фикр-мулоҳазалар ва тақлифлар билдирилди.

Зиёда АШУРОВА «Халқ сўзи».

ҚАРОВСИЗ ЙўЛЛАР ҚАЧОН РАВОН Бўлади?

Жиззах вилояти ҳудудига 2 миң 601 километрик халқаро, давлат ва маҳаллий аҳамиятдаги автомобиль йўллари мавжуд. Ҳуш, уларнинг барчаси ҳам талаб даражасидами?

Афсуски, шундай йўللар ҳам бор экани...

Масалан, Зарбдор туманининг ҳокимлик биноси ёнида улкан давлат байроғи ҳиллаираб тургани ҳар қандай кишининг гургурига гурур қўйиши аник. Бироқ шу йўлни то “Шарк юлдузи” кишлоқ фуқаролар йиғинига чалган 5 километрдан иборат қисмидан ўтсангиз, беихтиёр гурингиз “синди”.

Айтишларича, бундай “шудгор йўллар” 2020 йилда ўтказилган жорий таъмирдан кейин пайдо бўлган экан. Лекин шу иш учун анча-мунча давлат маблағи сарфлангани рост-қу? Шундан сўнг айрим йўлсозларнинг шиори “кам пул сарфлаб, кўп маблағ ундириш”масмикин, деган ҳаёлга ким ҳам бормаиди?

Йўлсозлар фаолиятида жорий таъмирлаш, сақлаш, қишки қаров, кўкназардорлаштириш, тўла таъмирлаш, ўрта таъмирлаш каби бандлар бор. Гўё “ўлгининг шағини сўғор, পুলни оли”, деганларидек. Ҳатто, ёлманган қонни курадим, деб ҳисоб бeрганлар чикади.

Жиззах вилояти автомобил йўллари ҳудудий бошқармаси маълумотларига қўра, 2020 йилда вилоят ҳудудидан ўтувчи уму-

мий фойдаланишдаги автомобиль йўлларида 143 миллиард 484 миллион сўмлик реконструкция, тўла ва жорий таъмирлаш ишларини бажариш режалаштирилган, амалда 184 миллиард 517 миллион сўмлик (146 фоиз) ишлар бажарилди.

Рақамларга боқиб қойил қолмаслигиниқ оложи йўқ. Бироқ аҳоли бундан розими? Афсуски...

Зарбдор туманидан ўтувчи Жиззах — Кўкoн йўли хўжасизликнинг ноёб намунаси ҳисобланади. Шу ерда ишлаётган йўлсозлар билан суҳбатлашганимиздан улар ҳам аруз додони кимга айтишни билмай ўтирган экан. — Февралда ҳам яриллаб қолди, ҳамон январь ойининг иш хакни олганимиз йўқ, — дейди Зарбдор ТИФХУК ишчиси Муҳиддин Йўлдошев. — Қoлаверса, ҳеч бoр сабабсиз 3-разряддан 2-разрядга тушириб қўйишгани алам қилади. Топиштутимииз ҳам шунга яраша...

Йўллар элнинг кўзи тушадиган жой — камчиликларни яшириш мушкул. Ундаги ўйдим-чуқурларни, пасту бандлиқнинг кўздан шамғалат қилиб бўлмайдди. Ташкентдан Форига йўл олган машина йўл қўрсаткичи (навигатор) Утгенага келганда “яқин йўл” деб Октом томон ишора қилади. Замонавий ускунага ишониб бу йўлдан бир юрган елдамкин эса “бундан кейин бу йўлни ҳайқовнинг чуқури кўрсин” дея афсусланиши аник. Қизик, мана шу ҳараба йўл бeш-олти йилки, бал-

“Йўл азоби — гўр азоби” дейишган ота-боболаримиз.

Бундай йўлларнинг аҳволини ўша йўлдан юриб кўрган кишигина билади. Өзир баён қилинадиган салбий ҳолатларга жамoат транспортини, умуман, автомобиллардан фойдаланадиган ҳар қандай инсон дуч келади. Бу қандай ҳолатлар дейсизми? Марҳамат, кузатишларни Жиззахдан бошладик...

Яхшидир аччиқ ҳақиқат

ки ундан-да кўпдир “тузалай” демайди. Вилоятда “Жиззах кўприкларидан фойдаланиш” унитар корхонаси мавжуд. Биз унинг раҳбари Өжибаков Раҳматовдан: — Сизлар кўприк курачисларми ёки кўприкдан фойдаланасизларми? — деб сўрадик. — Йўқ, биз фақат йўл курачимиз.

“...Бундай “шудгор йўллар” 2020 йилда ўтказилган жорий таъмирдан кейин пайдо бўлган экан. Лекин шу иш учун анча-мунча давлат маблағи сарфлангани рост-қу? Шундан сўнг айрим йўлсозларнинг шиори “кам пул сарфлаб, кўп маблағ ундириш”масмикин, деган ҳаёлга ким ҳам бормаиди?”

— У ҳолда нега корхонангизда кўприк сўзи бор? — ...

Бизга маълум бўлишича, илгари ушбу корхонада Холбoй Сангинов деган шахс кўп йиллар раҳбарлик қилган. Ҳудуди шу даврда 4P 43 “М-39” “Заримат — Маржонбулоқ — Кўшаробот” автойўлини қуришда талон-торожиқ, ғирромликлар содир бўлган. Яқин атрафдаги анҳор, дарёлар чўкиндиши шaғал сифатида ишлатилиб, қоғозда “шағални 60 километр жойдан олиб келдик”, дея расмиёлаштирилган. Бу билан қанча махсуслот, ёнилғи-

мойлаш материаллари, транспорт харажатлари қўшиб ёзилган. Қўлмишлари фош бўлгач, бу “уддабўронлар” гарданияга 2 миллиард сўмлик зарарини қоплаш белгиланган экан.

Уша йўл шунча вақт мобайнида тўзатилдими? Йўқ, ҳатто юқорида айтилган зарар ҳам қопланмаган. Боз устига Холбoй Сангинов бугунги кунда Каттақўрғон йўли қурилиши идорасига раҳбарлик қилмоқда... Уэ-ўзидан савол туғилади: бу лавозимга уни ким тайинлади экан?

Жойларда бўлганимизда ҳар қадамда раҳбар кўнайиб кетганига гувоҳ бўлдик. Айтилайки, туман автобоиий йўллардан фойдаланиш унитар корхонасига директорли қилиш ҳам, бош муҳандис-у, ҳатто кадрлар бўлими мутасаддисиди ҳам ўзи ҳoн, қўлан-каси майдон. Раҳбар қўп-у, назорат йўқ. Иш тарзи — “мен сенга тегмайман, сен менга тегма” қабилида. Биров жонини қойитгиси келмайди.

ки, бу борада шаффоflik, жамoатчилик назорати йўқлиги туфайли аҳолида норозилик пайдо бўлаётгани бугун ҳеч кимга сир эмас.

КЎҲНА ТАРИХИМИЗГА ОИД ҒУРУРБАХШ ВОҚЕЛИКЛАР БАЁНИ

фикр юритар экан, бунда буюқ аждодларимиз, жумладан, Жалолдин Мангуберди, Амир Темуру, Шоҳрух Мирзо, Заҳриддин Муҳаммад Бобур каби саркардаларимизнинг бой жаңг санъатидан кенг фойдаланиш мумкинлигини алоҳида таъкидлаб ўтди.

Бу борада "Бобурнома" да теуриийлар даврига хос ҳарбий тактикалар ҳақида ноёб маълумотлар берилган эътиборлидир.

Маълумки, Амир Темуру салтанати ниҳоят даражада катта қўшинга ва унинг барқарор таъминот тизимига эга бўлган. Олий Бок қўмондон Амир Темурунинг ўзи ҳисобланиб, у бўлмаган вақтларда қўшинлар ишига ноиб, бош амир — амир ул-умуро бошчилиқ қилган, "Темуру тузуқлари" да

савдо қилурулар эди. Бир намози дигар баяқбор ғавғойи оми бўлуб, бу мусулмонлар тамом талонга бордилар. Черик забти бу мартабада эрдиким, фармон бўлдуким, жамиъ элнинг жихотини ҳеч ким сахламай тамом ёндура бергайлар. Тонгласи бир паҳар бўлмайдуру эрдиким, ип учи,

Яна у "Темурубек ўрнига ўлтургон" дея ўз фикрларини давом эттириб, мудофааси, ғалабаси, оқибати таъминланмаган ҳарбий юришдан ташвишга тушиб, қаттиқ норози бўлганини яққол сездириб, шундай тушунтиришга ҳаракат қилган: "Султон Хусайн Мирзодек Темурубек ўрнига ўлтургон улуг подшоҳ ганимининг устига юруматни демай, ер берикмаки деса, эл ва улусқа, не умидворлик қолгай?" Бундай тасвирлардан улуг аждодимизнинг нақадар шероҳат, мард ва жасур, омилиқ бўлганини билиш мумкин.

Бобур мирзо юксак сиёсий тафаккурга, саркарда ва ҳукмдор улун зарур қўниқмаларга эга, муҳими, салтанатни сақлаб қолишда барча теуриий ҳукмдорларнинг бирлашиши ҳаётий зарурат эканини чуқур англаган эди. Буюқ саркарда Самарқанд тахтига уч марта ўтиришга муваффақ бўлган ягона теуриий ҳукмдор сифатида ҳам тарихимиздан ўрин олди.

Бобур мирзо ўзининг оз сонли қўшини билан Самарқанд ва унинг атрофидаги мавзеларда Шайбонийхон қўшинлари билан бир неча марта очик жангга киришган. Аммо қўнларнинг тенг эмаслиги сабаб ўз юртини ташлаб кетишга мажбур бўлган.

Улуг аждодимиз юксак ҳарбий маҳоратга эга бўлганини 1526 йил 21 апрелда Деҳли яқинидаги Панипат кишлоғидаги жангга кам сонли йиптирлар билан Деҳли султони Иброҳим Лўдий қўшинини мағлуб этгани кўрсатади. Бир аскарга 8-9 ёғий тўғри келган ва 100 дан ортиқ жанговар филлар қатнашган бу даҳшатли муроҳабда Бобур мирзо ўзига хос усул қўлайди. Яъни саркарда бўйриқи билан жанг майдонида аралалардан яримдоира шаклида дала истеҳкоми барпо этилади. Аралалар оралиғида тўфанг (милтик) билан қуролланган, совут билан ҳимояланган жангчилар жойлаштирилади. Жанг тақдирини қўшин марказига жойлаштирилган тўфанг бўлимига ҳал қилди. Замбаракдан отилган ўқлар шовқиндан қаттиқ қўрққан жанговар филлар Каттиқ сиёсий беқарорлик сабабми, оқибатини ўйламай тутган ҳарбий режалари ёш бўлса-да, ҳарб илми ва ҳарб ишини яхши билган саркардага маълум келмайди. Бу ўринда у оғоҳлик билан марказлашган теуриийлар давлати асосини, ҳарбий Бок қўмондонлиги, адолат ва қудрат тимсоли, шонли сулоланнинг бош бўғини бўлган, йиғирма еттита давлати ўзи тасарруфида олган мулкдор Амир Теуруни ёдга олади. Мирзо Бобур асар матнида "Темурубекнинг юртида" иборасини ишлатган ва Амир Теуру салтанати дунёнинг энг қудратли давлати бўлганига ишора қилган. Яъни "Султон Хусайн мирзонинг бу хатлари мубиби ноумидлик бўлди. Не учунки, Темурубекнинг юртида бу тарихда андани улурок подшоҳ ҳам ёш ва ҳам вилоят ва ҳам черик била йўқ эди".

«...ҳамма ўз тарихини улуглайди. Лекин бизнинг юртимиздагидек бой ўтмиш, бобларимиздек буюқ алломалар ҳеч қаерда йўқ. Бу меросни чуқур ўрганшимиз, халқимизга, дунёга етказа бўлишимиз керак.»

инга сиғуна нима черик илгида қолмади, борчасини эгаларига ёндура бердилар».

Теурунинг 1828 йилда А. Кайзер томонидан амалга оширилган немис тилидаги таржимасида Мирзо Бобурунинг ҳарбий юришларини акс эттирувчи алоҳида хариға ҳам илова қилинган. Бу, биринчидан, дунё олимлари у қўллаган ҳарбий тактика ва усуллари алоҳида қизиқиш билдириганини кўрсатса, иккинчидан, Амир Теуру ва Мирзо Бобурунинг ҳарбий тактика ҳамда усуллари айрим ривожланган давлатлар ҳарбий ўқув дастуруларидан ўрин олганини аниқлатади.

Шу маънода, Бобур ўзини султон Хусайн Бойқаро ёки бошқа теуриий ҳукмдор ва шахзодалар билан қиёсалар тарихий тасвирлардан бериға мурожаат қилсақ, "Бобурнома"нинг 1503-1504 йиллар воқеалари баёнида, яъни Кобулда мустақил ҳукумат тузган Бобур подшоҳга қосид орқали Хусайн Бойқародан Шайбонийхонга қарши чиқиш, қарши туришга ундовчи хабарлар келди. Мақтублардан бериға Хусайн Бойқаро Бобур подшоҳга Коҳмард ва Аҳарда ҳарбий истеҳком билан мустаҳкам туриши ҳақида ёзиб юборди. Аммо султоннинг кекаслик, касаллик, айни пайтда "Темурубекнинг юртида" ва айнан Хуросонда кечаётган сиёсий беқарорлик сабабми, оқибатини ўйламай тутган ҳарбий режалари ёш бўлса-да, ҳарб илми ва ҳарб ишини яхши билган саркардага маълум келмайди. Бу ўринда у оғоҳлик билан марказлашган теуриийлар давлати асосини, ҳарбий Бок қўмондонлиги, адолат ва қудрат тимсоли, шонли сулоланнинг бош бўғини бўлган, йиғирма еттита давлати ўзи тасарруфида олган мулкдор Амир Теуруни ёдга олади. Мирзо Бобур асар матнида "Темурубекнинг юртида" иборасини ишлатган ва Амир Теуру салтанати дунёнинг энг қудратли давлати бўлганига ишора қилган. Яъни "Султон Хусайн мирзонинг бу хатлари мубиби ноумидлик бўлди. Не учунки, Темурубекнинг юртида бу тарихда андани улурок подшоҳ ҳам ёш ва ҳам вилоят ва ҳам черик била йўқ эди".

Давлатимиз раҳбари Ватан ҳимоячилари кўни арафасида Куролли Кўнлар Акафисиде кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида ҳарбий ўқув муассасаларида таълимни янада такомиллаштириш, хусусан, ўқувчилар қалбида миллий рух, она Ватанга меҳр ва садоқат, адолат туйғуларини ҳар томонлама қучайтириш ҳақида

Заҳриддин Муҳаммад Бобурнинг куллиети, яъни тўлиқ асарлари олти жилд ҳолида нашр этилди. Бу маданий-маърифий ҳаётимизда улкан воқеаидир. Ҳар бир жилдда жорий ёзувдаги матн билан бериға араб имлосига асосланган қадимий ўзбек ёзувидаги матн ҳам тақдим этилмоқда.

ОЛТИ ЖИЛДЛИК КУЛЛИЁТ — НОДИР ХАЗИНА

Мирзо Бобур туркий-ўзбек адабиёти тарихида мерос салмоғи жиҳатидан ҳазрат Алишер Навоийдан кейин турайдиган шахслардан бериғидир. "Ғазал мулкунинг султони"дан кейин энг кўп ва ҳўб маънавий мерос қолдирган зот Муҳаммад Ризо Оғахий саналса-да, лекин мавзу қўламининг кенглиги, жаҳонни кезувчи "Бобурнома" сингари комусий асарини ҳисобга олсак, Бобур мирзонинг алоҳида макъеи борлиғи равшанлашади.

Куллиётнинг 1-жилди Бобур мирзо девони, форсий шеърлари, "Рисолаи Волидийя" таржимасидан таркиб топди. Девондан ғазаллар, рубоийлар, туюқлар, қитъалар, мураббаълар (тўртликлар), муаммолар, маснў шеърлар (санъатий шеърлар), фардлар ўрин олди. Бобур мирзонинг туркийда ва форсийда беназир шеърлар битгани ҳақида тарих ҳамда таъзира қитобларида кайдилар бор. Лекин кенг ўқувчилар оммаси ориф шoirнинг форсий битикларидан беҳабар эди. Куллиётга илк бор санъаткор шoirнинг форсийда битган ғазал, рубоий, қитъа ва фардлари киритилди. Маснавийлар орасида илгари чоп этилмаган намуналар ҳам бор. Улар араб ёзувидаги нусхалардан

жорий ёзувга табиблиқ қилиб олинди. "Рисолаи Волидийя" — зарур изоҳлар билан бойитилди. Орасида келган Куръонни карим оятлари асл арабий шакли билан бериға таржимаси ҳам тақдим этилди.

2-жилд "Мубайян" асаридан иборат. Асар насрий баёни ва замонавий шарҳи билан бериға тақдим қилинди. Бобур мирзо ислом фикрчи

ни муфассал шеърға солган беназир шoir ва алломаидир. Фикрчи ва ақидавий масалаларни назмға солиш мумкинлиги биринчи марта ҳазрат Навоий "Сирож ул-муслимин" асари билан кўрсатган. "Мубайян" асари теуриийлар даври ҳаётидаги илмий, маърифий, диний маданиятнинг назимий ифодасидир. Асарға ўз даврида шайх Зайнуддин ибн Кутбулдин ал-Ханафий ал-Хавофий шарҳ ёзиб, уни "Мубаййин" деб атаган. Салкам беш асрлик тарих давомиде "Мубайян"ға бошқа шарҳ ёзилган эмас.

"Мубайян" асари ҳижрий 928, милодий 1521 йилда Ҳиндистон юришлари даврида битилган. Маснавий тарзида ёзилган, эътиқод илмидан

бошлаб, намоз, закот, рўза ва ҳаж ибодатларидаги ислом фикрчи ҳамда шариат ҳукмлари баён қилинган.

3-жилд аруз шеър санъатида доир "Муҳтасар" асаридан тизилди. Бобур мирзонинг Шарқ шеърятининг асосий масалаларидан бери бўлган аруз вазни, унинг назарияси ва амалиётига оид илмий рисоласи "Муҳтасар" деган ном билан бизгача етиб келган, бу асар нухсаси Британия музейида сақланаётгани ҳақида етарли маълумотлар бор.

4, 5, 6-жилдлар "Бобурнома"нинг Фарғона даври, Кобул даври ва Ҳиндистон даври воқеаларидан таркиб топди. Буюқ аждодимиз номини дунёга машҳур қилган ушбу шўҳ асари устида ижодий ишни 1518-1519 йилларда бошлаган ва умрининг охиригача ёзишда давом этган.

Ҳазрат Бобур асарлари тарихимизда хали бирор марта бундай мукаммал шаклда чоп этилган эмас. Бу биринчи тақрибадир.

Робия ТАҶИРОВА,
ЎзРФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти катта илмий ходими, филология фанлари номзооди.

Хушхабар

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОН

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ» АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИАТИ

акциядорларнинг умумий йиғилишини ўтказиш тўғрисидаги хабар

Жамиятнинг номи: «Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки» акциядорлик жамияти.

Манзил: Ўзбекистон Республикаси, 100084, Тошкент шаҳри, Амир Темуру шохқўчаси, 101-уй.

Электрон почта манзили: info@nbu.uz ва webmaster@nbu.uz

Умумий йиғилиш ўтказиш кўни ва жойи: 2021 йил 3 март, соат 9.30. Тошкент шаҳри, Амир Темуру шохқўчаси, 101-уй.

Акциядорларнинг реестри шакллантирилган сана: 2021 йил 25 февраль.

Кун тартибига киритилган масала: мажбури аудиторлик текширувини ўтказиш учун аудиторлик ташкилотини белгилаш тўғрисида.

Акциядорларни ахборот (материаллар) билан таништириш: банк сайты, хат ва электрон хат (е-хат) орқали.

«ELXOLDING»

ilmiy-ishlab chiqarish birlashmasi

BAKTERIYALARGA QARSHI HAVO RESIRKULYATORI

Ko'plab zararli mikroorganizmlar, bakteriyalar, barcha turdagi viruslar, zamburug'lar, chang kanalari va boshqalardan xonalarni zararsizlantirish hamda havoni tozalash uchun mo'ljallangan.

Ozonsiz, odamlar uchun mutlaqo xavfsiz, aholi bor joylarda doimiy ravishda ishlatilishi mumkin.

Xonada salomatlik uchun optimal havo darajasini saqlaydi.

Astma, allergiya, migren, gipertoniya, ovqat hazm qilish tizimi, nafas olish tizimi, yurak-qon tomir tizimi, modda almashinuvining buzilishi xastaliklari bilan kasallangan bemorlarga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

QO'LLASH JOYLARI

UY, IDORA, TA'LIM MUASSASALARI, RESTORAN, DO'KON

«ELXOLDING» IICHB, Samarqand sh., Gagarin k., 36-uy.

93-720-30-30, 33-993-03-33.

Мутлақ шахсий фикр

Касб тақозоси туфайли дунёнинг кўплаб мамлакатларида бўлишимизга тўғри келади. Улар орасида менга, айниқса, Грузияга бўлган саёҳат катта таассурот қолдирган.

«ЭСКИ ШАҲАР» АСЛ ҲОЛИДА КЕРАК

...Бизни тоғлар бағрида жойлашган мўъжаз Сигнаги шаҳарчасига олиб боришди. XVIII асрда подшо Ираклий II даврида барпо қилинган шаҳарнинг эски қалъаси ҳамон кўз ўнгимда. Салкам 40 гектар худудни эгаллаган 28 та минарса бўлими қалъа деворларининг узунлиғи 2,5 километрга тенг. Шунингдек, бу ерда XIX асрни эслатувчи тураржой бинолари қад ростлаган. Сайёҳларнинг жалб қилиш мақсадида ушбу иншоотлар эскича усулда таъмирланиб, йўллар қурилибди, янги меҳмонхона ва рестороанлар очилибди. Бир қатор тураржой бинолари хусусий меҳмонхоналарга айлантирилибди.

"Эски биноларни сақлаб, яхши иш қилибсизлар", деса, "қаёқда, буларнинг аксарияти 2005 йилдан кейин қурилган", деган жавобни эшитдим. Маълум бўлишича, ҳукумат эски биноларни бузган, аммо уларнинг асл қўниини сақлаб қолган ҳолда, янги уйлари қуриган ва бунинг учун қредитлар берган. Яъни миллий меъморчилик сақлаб қолинган...

Худди шундай ҳолатни Озарбайжон пойтахти Бокунинг "Ичери шеҳер"и (эски шаҳари)да ҳам кўриш мумкин. 221 минг квадрат метрни ташкил қилган, атрофи қалъа деворлари билан қўраб олинган қадимий бу масканда айни дамда 1 минг 300 оила истиқомат қилади. 2000 йилда ЮНЕСКОнинг Умумжаҳон мероси рўйхатиға киритилган Қиз қалъаси ва Ширваншоҳлар саройи билан бирға, 1977 йилда тарихий-археологик қўриқхона, деб эълон қилинган "Ичери шеҳер" XVIII-XIX асрни эслатади. Ушбу манзилгоҳни Хивадаги Ичан қалъаға қиёсаласа бўлади...

Яқинда таниқли rassom Шавкат Музаффар ижтимоий тармоқдаги саҳифасида швейцариялик машҳур меъмор, олимпиа Виктория Истон ўз шогирди Стефан билан Тошкент шаҳрининг "Эски шаҳар" қисмидаги тураржойлар типологиясини илмий жиҳатдан ўрганиб, ҳужжатлаштириб альбом тайёрлаш орузида эканлигини ёзди.

Аслида буни ўзимизнинг меъморлар қилиши керак эмасми?

Фикримизча, Тошкентнинг "Эски шаҳар"ини ҳам худди Сигнаги ва Боку сингари тарих учун сақлаб қолиш керак. Айни дамда Ҳазрати Имом мажмуиси сайёҳларнинг севимли масканига айланган, унинг ёнида Ўзбекистондаги Ислому цивилизацияси маркази ҳам миллий меъморчилик асосида барпо этиляпти. Ҳозирги Ўзбекистон тарихи давлат музейи биносидан бошқа ззгу мақсадда фойдаланиб, музей учун янги бинони айнан "Эски шаҳар"да қуриш керак. Ҳазрати Имом атрофидаги эски уйлари асл қўниини сақлаб қолдириш зарур. "Эски шаҳар" бозори билан қўшиб Сағбон ва Қорасарой кўчаларидан то Нурафшон кўчасигача бўлган маҳалларда музей-маҳаллаға айлантирилиши лозим.

Тошкентнинг буюқ тарихи сақлаб қолинса, сайёҳлар учун янада жозибали бўларди. Бу миллий ўзликни англаш, ёшларни тарихға ҳурмат рўҳида тарбиялашда ҳам муҳим.

Ҳанг бир газ. Озарбайжонларнинг "Аҳмад қаерда?", "Аршин молан" ва "Қайнона" фильминини севиб томоша қиламиз. "Ичери шеҳер"да ушбу асарларға ҳурмат маъносиде "Қайнона" деган қаҳвахона очилган. "Бриллиант қўн" фильмининг томоша қилмаган инсоннинг ўзи бўлмаса керак. Мана шу картинанинг айрим сахналари ҳам Бокуда суратға олинган. Фильмдаги "черт побери" (ўзбекчаси "жин урсин") деган сўз эсингиздами? Ушбу фильм қаҳрамонларининг бири (Никулин) тасодифан, яна бири (Мироннов) атайлаб йиқилган жойда мўъжазгина "Бриллиант қўн" деган қаҳвахона очилган.

Бокудаги "Ширваншоҳ" тамаддиҳонаси қадимги замондан шу кунгача бўлган даврини эслатади. Тамаддиҳонада тарихнинг ҳар бир зарварига ҳақида тасаввур уйготувчи бўлмалар бўлиб, аввалдан бюортма берган ҳолда ўзингиз истанг хонада овқатланишингиз мумкин. Шу қаҳвахоналар олдидан ўтар эканмиз, бизда ҳам "Эски шаҳар"да "Шум бола", "Суноччи", "Чинор остидаги дуэль", "Ўткан кунлар" ва бошқа кинолар номи остида ёки Ўзбекистоннинг қадимий тарихини эслатувчи қаҳвахоналар очиладиган вақт келмадимикан, деган уй ўтган эди.

Тбилисиде энг яхши дея тан олинган "Цисквили" ("Тегирмон") ресторани бор. Уни рестороан дейишдан кўра, музей-шаҳарча деб номласак, тўғрироқ бўлади. Аввалига сизни ҳаққий сув тегирмонига тақлиф қилишади. Бу ерда бугудайдан ун қилинаётганини, ундан онн ёпилаётганини бевосита кўриш имкониятиға эга бўласиз. Таъбингизға қараб қизил ёки оқ шаробдан татиб кўрасиз. Ана ундан кейин грузин миллий қадриятлари акс этган рестороанға киришингиз мумкин. У ерда меҳмонларни грузин халқ чолғу асбоблари ансамблининг созандалари миллий мусиқа садолари остида кутиб олади. Сирасини айтганда, Кура дарёси соҳилида жойлашган эртаксимон мазкур рестороанда грузинларнинг куй-қўшиқ ва рақсларига мафтун бўлган ҳолда, миллий таомларини истеъмол қилишға нима етсин?!

...Келажакда Тошкентнинг "Эски шаҳар"и шундай бўлишини тасаввур қиламан. Бу пойтахтимизнинг бош режасида ўз аксини топса мақсадға мувофиқ эмасми?

Журналистлар, адиблар, тарихчилар, қолаверса, кенг жамоатчилик бу фикрларға, тақлифларға муносабат билдиришини истаб қоладим...

Шарофиддин ТҮЛАГАНОВ, журналист.

Халқ сўзи Народное слово

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуринда Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиғида 0001-рақам билан рўйхатға олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 248. 30 193 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

Газетани ҳақида маълумотларни қўлаб олиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-233-52-55;
Котибият 71-233-10-28; Эълонлар 71-232-11-15.

ТАХРИРИЯТГА КЕЛГАН КЎЗЁММАЛАР ТАҚРИЗ ҚИЛИНМАЙДИ ВА МУАЛЛИҒГА ҚАЙТАРМАЙДИ.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлантириган ташкилот жавобгар.

Газета тахрират компьютер марказида терилди ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

• МАНЗИЛИМИЗ:
100000,
Тошкент шаҳри,
Матбуготчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Д. Соликов,
Мусаҳҳиҳ — С. Исламов.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили:
Буюқ Турун кўчаси, 41. ЎЗА яқуни — 00.55 Топширилди — 01.00 1 2 3 4 5 6